

Kukoistavan Kuopion valtuustosopimus 2025–2029

Sisällysluettelo

Allekirjoitukset.....	1
1. Sopimuksen perusta – valtuustokauden yhteinen suunta	2
2. Taloudelliset tavoitteet ja linjaukset	2
2.1 Talouden kehykset	2
2.2 Talouden vahvistamisen tavoitteet	3
2.3 Menettelytapa talouden yllättävässä poikkeustilanteessa	3
2.4 Investoinnit ja kiinteistöt.....	3
2.5 Henkilöstö.....	3
3. Toiminnalliset tavoitteet ja linjaukset	4
3.1 Elinvoiman ja kasvun edistäminen.....	4
3.2 Yrittäjyyden, työllisyyden ja kansainvälisyyden edistäminen	4
3.3 Kestävä kaupunkikehitys ja ympäristö	5
3.4 Lasten, nuorten ja perheiden kaupunki	5
3.5 Opiskelu-, kulttuuri- ja urheilukaupunki.....	6
4. Yhteistyö, kumppanuudet ja vaikuttaminen	6

Allekirjoitukset

Me allekirjoittaneet sitoudumme edistämään valtuustosopimuksen 2025–2029 toteutumista.

Kuopiossa 18.5.2026

Markku Rossi
Keskustan valtuustoryhmä

Hilkka Kontiainen
Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä

Jukka Savolainen
Kokoomuksen valtuustoryhmä

Jenni Vaattovaara
Vihreiden valtuustoryhmä

Risto Pirinen
Perussuomalaisten valtuustoryhmä

Björn Cederberg
Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä

1. Sopimuksen perusta – valtuustokauden yhteinen suunta

Tämä valtuustosopimus määrittelee Kuopion valtuustoryhmien kesken yhteiset periaatteet sekä poliittiset linjaukset Kuopion taloudesta ja toiminnasta valtuustokaudelle 2025–2029.

Tavoitteenamme on luoda Suomen paras päätöksentekokulttuuri, joka on menestyvän kaupungin perusta. Esimerkillämme johdamme Kuopiota dialogisella toimintakulttuurilla, joka perustuu avoimeen, arvostavaan ja kuuntelemaan vuorovaikutukseen sekä edistää yhteistä ymmärrystä, luottamusta ja osallisuutta.

Vaalimme yhteistä aikaa, tehokasta ja tuloksellista toimintaa sekä yhteisen edun rakentamista ja vastuullista päätöksentekoa demokratian periaatteita noudattaen.

Sitoudumme hyvään hallintoon ja yhdenvertaisuuteen sekä puuttumaan epäasialliseen käytökseen ja häirintään. Emme hyväksy syrjintää, rasismia tai epäasiallista kohtelua.

Sitoudumme kaupunginvaltuuston hyväksymään Kukoistavan Kuopion strategiaan ja johdonmukaiseen päätöksentekoon yhteisten tavoitteiden mukaisesti. Parannamme toimielinten välistä tiedonkulkua ja koordinaatiota. Tuemme laadukasta valmistelua, vaikutusten ennakoarviointia ja tiedolla johtamista sekä asukkaiden osallisuutta.

Valtuustokauden jälkimmäisellä puoliskolla tehdään arviointi johtamisjärjestelmästä ja linjataan jatkokehittäminen, jolla vahvistetaan poliittista johtamista.

2. Taloudelliset tavoitteet ja linjaukset

Kaupungin talouden kestävyydellä varmistetaan toimivat palvelut myös tulevaisuudessa, kaupungin kasvun ja kehittymisen edellytykset sekä kriisinsietokyky kaikissa olosuhteissa.

2.1 Talouden kehyykset

Sitoudumme seuraaviin talousarvioiden ja -suunnitelmien raameihin:

- Talous on tasapainossa ja tilikauden tulos ylijäämäinen vuodesta 2027 lähtien.
- Vaalikauden aikana vuosikate saavuttaa vähintään tason 120 % poistoista.
- Toimintakatteen kasvu ei ylitä verotettavan tulon kehitystä keskipitkällä aikavälillä.
- Investointikatto vuosille 2025–2028 on 300 milj. euroa (ka. 75 milj. eur/v.).
Investointikattoa on mahdollisuus kasvattaa seuraavien kriteerien puitteissa:
  - Investointien tulorahoitusosuus on vähintään 75 % (vuosikate investoinneista).
  - Kaupungin pitkäaikaisten lainojen määrän vuosittainen lisäys vastaa enintään kaupungin asukasluvun kasvua ja inflaatiota (reaalinen lainakanta €/as. ei kasva).
- Sitoudumme päätettyyn palveluverkkosuunnitelmaan.

2.2 Talouden vahvistamisen tavoitteet

Asetamme seuraavat tavoitteet talouden suunnittelulle:

- Taloutta vahvistetaan veropohjaa kasvattamalla sekä menokehitystä hillitsemällä.
  - Tavoitteena verotettava tulo €/as. Suomen TOP50 kuntien joukossa.
  - Kaupungin toiminnan tuottavuutta on parannettava vähintään 1 %-yks. per vuosi.
- Kuopion tuloveroprosentti on kilpailukykyinen vertailukaupunkien joukossa. Veroja voidaan korottaa vain, jos muut sopeutuskeinot eivät tasapainota taloutta.
- Ydinkaupungin lainakanta sekä konsernin lainakanta ja vuokravastuut ovat verrokkiryhmän keskiarvoa pienemmät (€/as.).
- Konserniyhtiöille asetetaan tuottavuustavoite. Suhteessa sitoutuneeseen pääomaan markkinayhtiöiden tuloutus vastaa vähintään kaupungin lainasalkun keskikorkoa.
- Kaupungin ja konsernin kustannusrakenne on asukkaille ja yrityksille kilpailukykyinen.
- Hankinnoilla ja konserniyhtiöiden toiminnassa tavoitellaan konsernitasoista kokonaistaloudellisuutta sekä alueellisen elinvoiman kehittämistä.

2.3 Menettelytapa talouden yllättävässä poikkeustilanteessa

Odottamattomassa ja lyhytkestoisessa (esim. pandemian kaltaisessa) poikkeustilanteessa talouden kehysistä voidaan hetkellisesti joustaa. Toimet palaamiseksi perusuralle on kuitenkin aloitettava siten, että suunnitelmakausi on tasapainossa.

Mikäli talous ei ole suunnitelmakaudella tasapainossa, toteutamme erillisiä sopeutustoimia. Mikäli kaupungin taloudessa toteutuu positiivinen poikkeustilanne, ei käyttötalouden menoja kasvateta tämän perusteella. Merkittävien ylijäämien varat suuntaamme talouden kestävyyttä ja omaisuuden tuottoa parantaen.

2.4 Investoinnit ja kiinteistöt

Kiinteistöjä kehitetään monikäyttöisinä ja muuntojoustavina lähipalvelukeskuksina. Kaupungille laaditaan kiinteistöstrategia ja sen osana alueelliset suunnitelmat. Tasetta kevennetään luopumalla kiinteistöistä, jotka eivät ole kaupungin palvelutuotannossa.

Investoinneissa etusijalle asetetaan tuottavat elinvoimainvestoinnit, välttämättömät peruspalveluita tai ihmisten hyvinvointia ja terveyttä turvaavat investoinnit sekä toiminnan tuottavuutta kehittävät investoinnit. Kaupunki selvittää oman taseeseen investoimisen ohessa vaihtoehtoisia investointien ja palveluiden tuottamisen malleja.

2.5 Henkilöstö

Sitoudumme siihen, että kaupunki on hyvä työnantaja ja meillä on palveluhenkinen sekä ratkaisukeskeinen organisaatiokulttuuri. Panostamme työnantajakuvaan, työkykyjohtamiseen, henkilöstön ja esihenkilöiden osaamiseen sekä riittävään tukeen.

Suuntaamme henkilöstöresursseja ja osaamista strategian mukaisesti. Työn tuottavuutta parannetaan eri menetelmillä kuten työntutkimuksella tai lean- tai prosessianalyysillä. Jatkuva parantaminen sekä fiksusti tekeminen ohjaa työtämme ja toimintaa kehitetään aiempaa voimallisemmin digitalisaatiota ja tekoälyä hyödyntämällä.

3. Toiminnalliset tavoitteet ja linjaukset

3.1 Elinvoiman ja kasvun edistäminen

Palveluiden rahoittamiseksi ja kuntalaisten hyvinvoinnin turvaamiseksi valtuustokauden painopisteenä on elinvoiman, kasvun, yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen.

Pyrimme kaupunkikehityksellisesti kestävään n. 1,0–1,5 %:n asukasmäärän kasvuun vuodessa. Tavoitteena on lapsi- ja perhemyönteisellä politiikalla vahvistaa maan sisäistä sekä kansainvälistä työ- ja opiskeluperustaista veto- ja pitovoimaa. Edistämme investointien, yritysten ja työpaikkojen sijoittumista Kuopioon ennakoivalla, kestävästä kasvusta tukevalla ja monipuolisella tonttitarjonnalla sekä infrainvestoinneilla.

Laadimme Kuopiolle kasvupaketin, jolla vahvistamme aluetalouden kasvua ja elinvoimaa. Osana kasvupakettia uudelleen kohdistamme ja lisäämme resursseja kaupunkisuunnittelun, kaupunkitekniikan ja maaomaisuuden hallinnan vastuualueille sekä yrityspalveluihin.

Vahvistamme rakenteita ja yhteistyötä, jotka edistävät TKI-toiminnan kasvua ja hankekyvykkyyttä sekä kilpaillun rahoituksen (mm. Horisontti Eurooppa) saantia alueelle.

Sitoudumme strategisiin kärkihankkeisiin, kuten Kuopio Plus, Savilahti, kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus sekä terveys-, hyvinvointi- ja lääkealan klusteri. Edistämme matkailu- ja tapahtumateollisuuden (mm. kongressihotelli), alkutuotannon jalostuksen sekä vihreän siirtymän hankkeita.

Huoltovarmuus, varautuminen ja kokonaisturvallisuus ovat Kuopiolle läpileikkaavia tavoitteita. Kuopio on turvallisin Suomen suurista kaupungeista.

3.2 Yrittäjyyden, työllisyyden ja kansainvälisyyden edistäminen

Suuntaamme yritys- ja työllisyyspalveluiden toimintaa työpaikkamäärän kasvattamiseksi. Invest-in ja osajahoukuttelu -palveluista kehitetään maan parhaat. Luomme vahvan startup- ja kasvuyritysympäristön edistämällä yrityshautomo- ja yrityskiihdyttämö-toimintaa sekä riskirahoituksen ja valmennustarjonnan saatavuutta.

Uudistamme työllisyyspalvelut vastaamaan tulevia tarpeita. Painopisteenä on nuorten harjoittelupaikkojen ja työllistymisen tukeminen yhteistyössä järjestöjen, oppilaitosten, hyvinvointialueen ja yritysten kanssa. Edistämme nuorten valmiuksia työelämään tukemalla nuorten elämänhallinta-, yrittäjyys- ja taloustaitoja. Kehitämme palveluita ylläpitämään työttömien hyvinvointia ja toimintakykyä työttömyyden aikana.

Vahvistamme Talent Hub- sekä International House Kuopio -toimintaa. Kansainvälistyvä Kuopio tukee kotoutumista, kielen oppimista sekä moni- ja selkokieliä palveluita.

3.3 Kestävä kaupunkikehitys ja ympäristö

Sitoudumme hiilineutraalisuustavoitteeseen 2030 sekä luonnonsuojelualueiden 10 %:n osuuteen kaupungin metsistä ja soista. Vahvistamme ilmastokestävyyttä ja luonnon monimuotoisuutta mm. kaupunkivihreällä, puurakentamisen edistämällä sekä panostamalla lähiluontoon ja puistoihin.

Kaupungin talouden kestävyuden, metsäkadon välttämisen ja palveluiden turvaamisen vuoksi lähivuosien kaupunkikehityksessä suosimme täydennysrakentamista uusien asuinalueiden sijasta. Tavoitteena 15 minuutin kaupunki -konsepti sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edistäminen. Uusien alueiden avaukset ovat mahdollisia 2030-luvulla.

Tavoittelemme monipuolista ja erilaisiin tarpeisiin vastaavaa tontti- ja asuntotarjontaa sekä segregaaation ja asunnottomuuden ehkäisyä. Edistämme vapaa-ajan rakennuspaikkojen käyttötarkoituksen muuttamista ja rantarakentamisen mahdollisuuksia maaseudulla sekä maaseutukaavoitusta. Satsaamme asuinalueiden ja tonttien markkinointiin kaikilla alueilla.

3.4 Lasten, nuorten ja perheiden kaupunki

Kuopion tahtotilana on olla paras paikka lapsille ja perheille. Kasvatuksessa ja opetuksessa kiinnitämme huomiota alueelliseen ja sosiaaliseen eriytymiseen.

Varhaiskasvatuksen palvelutarjonnan tulee olla saavutettavaa ja tukea perheiden sujuvaa arkea. Kehitämme varhaiskasvatuksen digitaalisia palveluita perheille toimivammaksi.

Perusopetuksessa tavoittelemme oppimistulosten parantamista ja -erojen kaventamista sekä hyvinvoivia lapsia ja nuoria. Varmistamme yhdenvertaisen ja turvallisen koulupolun, huomioiden mm. älylaitteiden ja somen haittavaikutukset sekä riittävät oppimateriaalit.

Kehitämme lukioiden ja ammatillisen koulutuksen vahvuusalueita, kansainvälistymistä sekä oppilaitos- ja korkeakoulu yhteistyötä Kuopion koulutusjatkumot huomioiden.

Panostamme lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmien sekä päihteidenkäytön vähentämiseen ja ennaltaehkäisemiseen. Edistämme terveellisiä elämäntapoja (liikunta, ravitsemus, uni) sekä yksinäisyyden ja kiusaamisen torjumista. Harrastustakuumallilla sekä yhteistyöllä seurojen ja järjestöjen kanssa varmistetaan jokaiselle mieleinen harrastus.

Sivistystoimen mahdollisessa lisäresurssissa huomioimme nuorisopalveluiden kehittämisen, kuten koulu- ja oppilaitosnuorisotyön sekä kohdennetun nuorisotyön.

3.5 Opiskelu-, kulttuuri- ja urheilukaupunki

Vahvistamme Kuopion profilia yliopisto- ja korkeakoulukaupunkina kiinnittämällä huomiota opiskelijoiden asumis- ja liikkumismahdollisuuksiin sekä tapahtumiin ja kaupunkikulttuuriin.

Edistämme Kuopiossa luovien alojen kasvupotentiaalia, joka on OECD:n ja EU:n mukaan yksi nopeimmin kasvavista toimialoista. Tähän pyrimme esimerkiksi ratkaisemalla luovien alojen ja taiteen vapaan kentän tilatarpeita. Osana tätä selvitämme suojeltujen rakennusten käyttömahdollisuudet (mm. VR Konepaja, Barson kulma ja Kuopion Yhteiskoulu). Laadimme Vanhan Kuopion konseptin/suunnitelman ja kehitämme aluetta kokonaisuutena.

Lujitamme Kuopion asemaa Suomen johtavana liikunta- ja urheilukaupunkina mm. panostamalla olosuhteisiin, harrastus- ja tapahtumamahdollisuuksiin, osaamiseen, TKI-toimintaan, sekä kumppanuuksiin ja verkostoihin.

Mahdollistamme kaupunkisuunnittelulla ja tilatarjonnalla erityisesti nuorten ja ikäihmisten yhteisölliset kohtaamispaikat. Huolehdimme kattavista ulkoilu- ja kävelyreitistöistä.

Kuopion urheilu- ja kulttuurihankkeet

Edistämme alla olevia urheilu- ja kulttuurihankkeita seuraavilla periaatteilla:

- Stadionhanke valmistellaan UEFA:n kategoria 4-tasoisena, edellyttäen että kaupunki vastaa urheilukäyttöön tarkoitetuista tiloista ja yksityinen investori liiketoiminta-tiloista, joilla mahdollistetaan osaltaan kategoria 4-tason vaatimuksien täyttäminen.
- Tahtotilana on rakentaa Puijolle uusi K90-hyppymäki, mutta sen edellytyksenä on merkittävä valtion tai muun tahon osallistuminen hankkeeseen rahoituksen muodossa.
- Kaupunki voi rahoittaa Minna Canthin talo Kanttilan korjaushankkeesta n. 1/3, mikäli valtio sitoutuu rahoittamaan hankkeen kustannuksista n. 1/3 ja loppu rahoitus kerätään yksityisiltä lahjoittajilta. Hankkeen rahoituksen edellytys on säätiön perustaminen, joka vastaa hankkeesta ja toiminnasta, sekä uskottava korjaus- ja toimintasuunnitelma.

4. Yhteistyö, kumppanuudet ja vaikuttaminen

Edistämme kuntien välistä yhteistyötä, kuntarajat ylittäviä palveluverkkoja sekä palveluiden järjestämisen yhteistoiminta-alueita.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa tiivistämme yhteistyötä yhteisten asukkaiden eduksi. Tahtotilamme on, että Kuopion uusi sote-keskus (pääosa sen toiminnoista) toteutetaan Kuopion keskusta-alueelle. Yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa varmistetaan perheiden ja vanhemmuuden tuki.

Panostamme vaikuttamistyöhön ja kumppanuuksiin kiristyvässä alueiden kilpailussa.